

מכללה יעקב הרצלג

ימי עיון בתנ"ך

קיץ תשס"ח

בעזרת הי' תברך,

קרבת ירושלים למדבר

1. הדר חזותים עמוד למדבר

تلמוד בבלי מסכת ראש השנה דף לא עמוד א:

מר רב יהודה בר אידי אמר רבי יוחנן: עשר מסעות נסעה שכינה, מקראי. וכגדן גלטה טנהדרין, מגנרא. עשר מסעות נסעה שכינה, מקראי: מכפרת לכרוב, ומכרוב לכירוב ומכרוב למפטן, וממפטן לחצר, ומחרץ למזבח, וממזבח לגג, ומג' לחומה, ומחרם לעיר, ומעיר להר, ומחר למדבר, וממזרב עלתה וישבה במקומה - שנאמר +חושע ה+ אלך אשובה אל מקומי. מכפרת לכרוב, מכרוב לכירוב, ומכרוב למפטן - דכתיב +שמות כה+ ונועדתי [לך שם ודברתין] אתך מעל הכהרת, וכתיב +שמואל ב כ"ב+ וירכב על כרוב ויעף, וכתיב +יחזקאל ט+ וכבוד אלהי ישראל נעה מעל הכרוב אשר היה עליו אל מפטן הבית. ומפטן לחצר - דכתיב +יחזקאל י+ וימלא הבית את הען והחצר מלאה את גגה כבוד ה'. מהחצר למזבח - דכתיב +עמוס ט+ ראייתי את ה' נצב על המזבח, וממזבח לגג - דכתיב +משל כא+ טוב לשבת על פנת גג, מג' לחומה - דכתיב +עמוס ז+ והנה ה' נצב על חומות אנך. מזומה לעיר - דכתיב +מייכה ו+ קול ה' לעיר יקרה, ומעיר להר - דכתיב +יחזקאל ייא+ ויעל כבוד ה' מעל תוך העיר ויעמד על ההר אשר מקדם לעיר, ומחר למדבר - דכתיב +משל כי א+ טוב שבת בארץ מדבר. וממדבר עלתה וישבה במקומה - דכתיב +חושע ה+ אלך אשובה אל מקומי וגוי. אמר רבי יוחנן: ששה חדשין נועכבה שכינה לישראל במדבר, שמא יחורו בתשובה. כיון שלא חזרו אמר: תיפח עצמן, שנאכמו +איוב ייא+ ועינוי רשיעים תכלינה ומנוס אבד מנהם ותקותם מפח נפש. וכגדן גלטה טנהדרין,

2. היחס בין מים הבאים מלמטה למים הבאים מלמעלה

בראשית רבבה פרשה יג:

וכך הייתה הארץ שותה מתחילה, דכתיב ואדי יعلا מן הארץ, וחזר בו הקב"ה שלא תהא הארץ שותה אלא מלמעלן, רבי חנן דציפוריו בשם רבי שמואל בר נחמן אמר מפני ד' דברים חזר בו הקב"ה שלא תהא הארץ שותה אלא מלמעלן, מפני בעלי זרע, ובשביל להדיח תליטים הרעים, ושיהا הגבוה שותה כנמו, ונוד שיהיו הכל תולעי עיניהם כלפי מעלה, ה"ד (איוב ה) לשום שלפים מרומים.

3. מים עתידיים היוצאים מן המקדש

א. משנה מסכת מידות פרק ב משנה ו

שער המים ולמה נקרא שמו שער המים שבו מכניםין צלחות של מים של ניסוך בחוג רבי אליעזר בן יעקב אומר ובו המים מפקדים ועתידיין להיות יוצאים מתחת מפטן הבית.

ב. תלמוד בבלי מסכת יומא דף עז עמוד ב

אמר רבי פנחס משולם רב הונא צפורהה: מעין היוצא מבית קדשי הקודשים בתחילת דומו לקרים חביבים, כיון שהגיעו לפתח היכל נעשה כחות של שתי, כיון שהגיעו לאולם נעשה כחות של ערב כיון שהגיעו אל פתח עזרה נעשה כפי פך קטן. והיינו דעתן רבי אליעזר בן יעקב אומר: מים מפקין עתידיין להיות יוצאים מתחת מפטן הבית. מכאן ואילך היה מתגבר ועולה עד שmagiyu לפתח בית דוד, כיון שmagiyu לפתח בית דוד - נעשה נחל שוטף, שבו רוחץין זבין וזבות נדות וילדות, שנאמר +זכרים יג+ ביום ההוא יהיה מקור נפתח לבית דוד ולישבי ירושלים לחטאota ולנדת.